

**BRIGADE-GENERAAL
T. HOVENIER
NA OEFENING
'SPEARPOINT':**

**'WE
HEBBEN
WEER
BEWEZEN**

IN INTERNATIONAAL VERBAND ONS MANNETJE TE STAAN...'

Als onderdeel van de NAVO-oefening 'Lionheart' hield van 17 tot 27 september het Eerste Britse legerkorps de oefening 'Spearpoint'. Een oefening waaraan ca. 130.000 man met 21.000 voertuigen deelnamen, afkomstig uit Groot-Brittannië, West-Duitsland, De Verenigde Staten en Nederland. Het Nederlandse aandeel werd geleverd door 41 Pantserbrigade uit Seedorf, Hohne en Langemannshof. Deze maakte, onder commando van brigade-generaal T. Hovenier, voor deze gelegenheid deel uit van de Eerste Duitse Pantserdivisie. 'Spearpoint' vond plaats in een gebied dat ten zuiden van de Duitse stad Hannover ligt.

Het was een Britse oefening, waarbij in principe de Britse militairen werden geoefend en de Nederlandse 41 Pantserbrigade deel uitmaakte van het vijandspel. Dat kwam erop neer dat wij de eerste helft van de oefening het aanvallend gevecht beoefenden en de tweede helft het vertragen- en het verdedigende gevecht voerden. De Britten hadden hier en daar zo hun eigen ideeën over de wijze waarop een oefening werd gehouden. Zij gingen er hier en daar vanuit dat de strijd gewonnen diende te worden en dan heiligt het doel de middelen. Zoals vrouwen van Britse militairen die de 'vijandelijke' Nederlandse stellingen in kaart brachten, maar ook ingegraven Britse infanteristen die weigerden hun stellingen te verlaten ondanks de opdracht van de scheidsrechters. Wij, Nederlanders, zijn dat niet gewend en wij vinden dat je je moet houden aan zekere onge-

schreven spelregels. Een gevolg van de Britse handelwijze was wel dat de Nederlandse militairen zeer alert hun taak uitoefenden en iedere Brits uitziende burger die met een camera of een kaart in zijn handen in de buurt kwam, werd aangehouden en soms zelfs opgebracht. Aan de andere kant was het jammer dat de Nederlanders niet konden meemaken hoe de Britten hun taak uitvoerden. Opvallend was het feit dat de Britten gedurende de gehele oefening hun NBC-kleding droegen, waarop geen rangonderscheidingstekens zaten. Het zich verbeteren ingraven van de infanteristen, ongeacht de aard van de ondergrond, was naar hun zeggen het gevolg van de geleerde les tijdens de Falklandoorlog. Afhankelijk van de beschikbare tijd werden kleine of grote schuttersputten gegraven, sommigen maakten daarbij gebruik van speciaal voor dit doel

meegebrachte golfplaatjes. Anderen gaven de voorkeur aan groen plastic waarmee soms hele onderkomens werden aangelegd. Verder kan worden gesteld dat de Britten meesters in het camoufleren zijn; niet alleen de persoonlijk camouflage, maar ook de wijze waarop soms voertuigen konden worden 'omgetoverd' in een stapel stenen. Hiervoor werd gebruik gemaakt van jute waarop een afbeelding stond van een stapel stenen, grote bureauwagens werden soms weggewerkt als schuurtjes, inclusief

Schotse 'loop'-infanterie

Leopard 2-tank; rekening houden met de afmetingen.

het 'Fachwerk'. Het meest opvallende was echter de camouflagediscipline: midden op een open vlakte gaan staan (50 meter van een bos) met twee jeeps en uitvoerig opengeslagen kaarten gaan bestuderen, dat komt bij de Britten niet voor...

Honderd procent voorwaarts

Voor 41 Pantserbrigade was het al weer drie jaar geleden dat die in zijn geheel te velde was; voor de twee tankbataljons was het de eerste keer dat zij met de Leopard 2-tank deelnamen aan een grote oefening. Luitenant-kolonel E. P. Dirks, commandant 43 Tankbataljon, toonde zich duidelijk tevreden over het gebruik van deze nieuwe tank: 'Voor zover de reserve-delenvoorziening blijft zoals zij nu is, hebben we geen problemen

Oefening 'Lionheart' was voor de Britten ongeveer hetzelfde als de oefening 'Atlantic Lion' verleden jaar voor ons was: het testen van de nationale bijdrage aan de verdediging van het centrale front. Die bijdrage van de Britten bestaat voor wat betreft de landstrijdkrachten voornamelijk uit het 1(BR) corps. Alhoewel het overgrote gedeelte van dit korps reeds in vredetijd in de Bondsrepubliek gelegerd is, wordt het korps pas in tijden van oplopende spanningen op volle sterkte gebracht. Daarvoor komen in een dergelijk geval uit het Verenigd Koninkrijk niet alleen een aantal eenheden over van het beroepsleger, maar ook enkele tienduizenden manschappen van de Britse reserve strijdkrachten ('Territorial Army'). Het overbrengen van dit personeel en zijn materieel werd eveneens beoefend tijdens 'Lionheart', die daarmee uiteenviel in een tweetal afzonderlijke oefeningen: 'Full Flow', waarin het aan- en afvoeren van versterkingen en bevoorradings langs de zogeheten Lines of Communication werd beoefend, en 'Spearpoint', de eigenlijke gevechtsoefening, waarvan hiernaast een verslag.

en dan gaan we honderd procent voorwaarts met de Leopard 2-tank. We moeten echter duidelijk rekening houden met de afmetingen van deze tank, hij is althans breder dan de tanks waarmee we gewend waren op te treden. Met de nachtzichtapparatuur op de Leopard 2-tank zien we zo veel, bijna te veel. Wij zijn nu in staat om zonder problemen ook met slecht zicht of 's-nachts op korte termijn een peloton van links vóór naar rechts achter te laten verplaatsen en weer terug. Het direct ingraven van de Britten was voor ons

zelfs plezierig. Wanneer wij in het holst van de nacht met onze warmtebeeldapparatuur vaststelden dat de Britten zich gingen ingraven, dan wisten wij dat zij hun opmars niet verder voortzetten, zeer plezierig. Voorts konden wij dan artillerie- en mortiersteun aanvragen.

In verband met het voorkomen van schade en andere vredesbeperkingen maken wij zoveel mogelijk gebruik van de verharde wegen, je kunt niet van elke verplaatsing een tactische verplaatsing maken. Rijd je nu toch op de openbare weg, dan vind ik dat de grote lichten aan moeten, en in dat geval kun je net zo goed je knipperlicht voeren, want de vijand heeft je dan toch al gezien. Tijdens zo'n oefening als deze moet je het hebben van de scheidsrechters, die moeten aangeven of een actie goed of niet goed is. Soms kunnen ze het niet zo snel eens worden, ach dan wacht je toch een uurtje, dat geeft toch niet? Nogmaals de Leopard 2-tank, ik denk dat we voor veel geld een nieuwe tank hebben gekocht. We hebben binnenkort de ervaring van één jaar gebruik, tijdens grote en kleine oefeningen en tijdens het schieten. Ik denk dat we kunnen constateren dat we goede waar hebben aangeschaft. De gebruiker kan het aan en de Koninklijke landmacht kan het aan, dat is een goede zaak. Vooral voor het beroeps- en dienstplichtig personeel dat in Duitsland is geplaatst'.

Limburgse Jagers alert in optreden

Hoewel wij Nederlanders in vredetijd geen 'loopinfanterie' hebben bij het Legerkorps, werd door de mannen van het 42e bataljon Limburgse jagers op beperkte schaal wel degelijk gegraven. Niet zo fanatiek als de Britten, maar dat hoeft ook niet, want

wij hebben voornamelijk de beschikking over pantserinfanterie. 42 Pantserinfanteriebataljon BLJ telde tijdens deze oefening ruim 900 man en 80 rupsvoertuigen. Commandant: luitenant-kolonel J. H. de Kleyn: 'voor mij en mijn staf is het in de eerste plaats leerzaam te velde, gedurende een oefening in groter verband, met de eigen brigadestaf te werken en daarnaast met alle collega ondercommandanten van de brigade. Ik stel dat wij tijdens 'Spearpoint' honderd procent van de oefendoelen behalen. Het werken bij duisternis, een achterwaartse doorschrijding, het 24 uur van de dag bezig zijn, dat geeft toch een soort spanning. Zeker met een vijand van een andere nationaliteit, die op een andere wijze opereert,

Luitenant-kolonel E. P. Dirks, commandant 43 Tankbataljon: 'We hebben voor veel geld goede waar aangeschaft.'

die de beschikking heeft over lucht-mobiele eenheden. Maar het resultaat is dat iedereen zo alert is dat we nog nooit zoveel goede meldingen hebben binnen gekregen. De samenwerking met de Duitsers is ons niet onbekend en geeft ook geen problemen. Bij een voorwaartse doorschrijding van een Amerikaanse eenheid was enig coördinatie van tevoren wel erg belangrijk. Ik moet zeggen dat de Britten de hindernissen prima uitbuiten en goed gebruik weten te maken van het terrein.' De Limburgse Jagers hebben zowel alle gevechtsvormen kunnen beoefenen als het doen van een voorwaartse doorschrijding, het betrekken van een verzamelgebied, het vormen van een bruggehoofd, het stoppen van een aanval, en alles volgens de voorgescreven troepenaanvoeringsprocedure.

Slapen op stro

Tweede luitenant M. J. Keuss, pelotonscommandant C-compagnie (anti-tank) had met zijn Jagers veel werk gemaakt van zijn ingegraven stelling. Met behulp van een wiel-laad-schop van de Pantsergenie was de YPR-765 Prat al zover onder het maaiveld gekomen dat slechts de dubbele TOW-lanceerinstallatie erboven uitstak. Met landbouwplastic en wat hout van de boer was achter het voertuig een ruim onderkomen ontstaan dat was voorzien van het nodige stro waarop de infanteristen om beurten konden slapen. De boer was

Ook met een gepantserd rupsvoertuig kan men zich ingraven.

zo welwillend geweest om rond het ingegraven voertuig opnieuw te eggen om alle sporen uit te wissen. De vijand oefende echter zoveel druk uit met zijn verkenningsvoertuigen (Scorpions), zijn Puma helikopters, en lopende infiltratieploegen dat er van slapen niet zoveel terecht kwam.

Artillerie altijd in beweging

De artilleristen bij de gevechtsbatterijen die volgens de vaste orders hun opdrachten ontvingen en hun stukken in stelling brachten, merkten niet dat zij een Duitse baas hadden (een Duitse divisiecommandant). De staf daarentegen had het er extra druk mee. Afdelingscommandant luitenant-kolonel J. Th. Bruurmijn en hoofd sectie 3, majoor L. J. Dorrestijn hadden zelf ervaren dat 'spionnen'

Luitenant-kolonel J. H. de Kleyn, commandant 42 Pantserinfanteriebataljon Limburgse Jagers: 'Honderd procent van de oefendoelen.'

van de Britten hun posities op kaart zetten. Een nieuwe lokatie werd gekozen en tijdens de nacht werd verplaatst, en maar goed ook: vroeg in de ochtend vond een luchtlanding plaats op hun vorige positie... De staf en batterijcommandanten van 41 Afdeling veldartillerie moeten wel goed op elkaar zijn ingespeeld. Een 'half' woord was voldoende tijdens de bevelsuitgifte, want een artillerist is altijd in beweging, dus vele bevelsuitgiften. De snelheid waarmee de Nederlandse afdeling kon werken was nauwelijks bij te houden door de staf van de Duitse divisie. Opvallend voorzichtig werden de stukken op een akker gereden, waarmee schade werd voorkomen, maar ook ontbraken sporen, zodat na camouflage van de stukken ook vanuit de lucht nauwelijks waarneembaar was waar de

Bij 41 Herstelcompagnie had men de tijd zich militair te oefenen.

stellingen van de artilleristen zich bevonden. Het was alleen jammer dat het munitieospel niet werd gespeeld.

Niet veel te doen

Majoor L. J. Slager, commandant 41 Herstelcompagnie had met zijn 320 man tijdens deze oefening niet veel te doen. 'De eenheden van de brigade hebben goed en vrij veel nieuw materieel en wij hebben ze tijdig geïnformeerd over deze oefening en de eenheden hebben zich goed voorbereid. De Leopard-2-tank valt voor een deel nog onder de fabrieksgarantie en we hebben geluk gehad met de reservedenelvoorziening. Driemaal per dag rijdt er een voertuig naar Kamp Trauen waar het legerkorpsoefenbeveloton aanwezig is. Verder hebben wij eindelijk eens de gelegenheid om onze eenheid militair te oefenen.'

Slechts zes pijnklachten

Tijdens deze oefening waarbij 41 Pantserbrigade geheel oefenende werd ook de organieke geneeskundige afvoerketen geoefend. Maar daarnaast werd door 41 Geneeskundigecompanie ook een nonex-verbandplaats ingericht. Volgens majoor A. van Nes, compagniescommandant, werden ook de nonex-patiënten via de organieke afvoerketen afgevoerd naar de verbandplaats. Reserve-eerste-luitenant-arts K. F. van Eijk, die de nonex-gevallen behandelde, had het niet zo druk gehad tijdens deze oefening: hoofd stoten, enkel verzwikt, vinger tussen luik, enz. De verband-

Reserve-eerste-luitenant-tandarts E. P. M. Beck: 'Geen problemen met moderne uitrusting.'

plaats had niet de beschikking over een echte opnamecapaciteit. Slechts voor tijdelijk een boogtent met een paar bedden. De gevallen die echt moesten worden opgenomen werden afgevoerd naar Hohne of naar een civiel ziekenhuis in de buurt. Ook reserve eerste-luitenant-tandarts E. P. M. Beck met zijn moderne tandheelkundige velduitrusting had de eerste week slechts zes pijnklachten behandeld. Het was voor hem de eerste keer om te velde te werken, maar met deze moderne uitrusting bleek het geen enkel probleem om welke behandeling ook uit te voeren.

Werken onder bevel van een Duitse divisie houdt ook in bevoorrading van levensmiddelen van de Duitsers. Dat komt in de praktijk neer op Duitse gevechtsrantsoenen aangevuld met bijvoorbeeld hele hammen. Het typische Duitse brood in plastic verpakt met een gewicht van 100 gram bleef vrij lang goed, maar kon pas worden gegeten minstens een half uur na het openen van de verpakking. Voor de meesten even wennen. De margarine in een tube en de jam in kleine één-persoonsporties werd als positief ervaren. Wat betreft het eten in blik (Eintopfgericht), hiervoor was men geheel afhankelijk van de kwaliteit van de kok.

Nederlandse militairen welkom

Na afloop van de oefening 'Spearpoint' was brigade-generaal T. Hovenier zichtbaar een tevreden mens.

'We hebben weer bewezen in internationaal verband ons mannetje te staan en dat samenwerking met part-

Brigade-generaal T. Hovenier, commandant 41 Pantserbrigade, een tevreden mens.

ners in de NAVO geen wezenlijke problemen oplevert. Het is mij opgevallen dat vrijwel iedereen zich betrokken voelde bij dit gebeuren. Dit kwam onder meer tot uiting in het handhaven van onze goede naam op het gebied van de oefenschade. Het is gebleken dat de aanvaardbare normen in zijn geheel niet zijn overschreden. Over het materieel van onze brigade kan ik slechts opmerken dat het voor zich spreekt dat de herstelcompagnie van de brigade tijdens deze oefening heel weinig te doen heeft gehad. Gezien de goede verstandhouding met de Duitse bevolking kunnen we gerust stellen dat de Nederlandse militairen welkom zijn bij de Duitsers. Jammer dat wij halverwege de oefening niet konden switchen van partij, dan hadden wij ook samen met de Britten kunnen werken'.

Luitenant-kolonel J. Th. Bruurmijn: 'Een artillerist is altijd in beweging.'

R.H.J.B.